

вірогідність перекурен в ній внаслідок як зумисних дій, так і непрофесійності осіб, відповідальних за ведення обліку та складання звітності, а отже, і судових позовів внаслідок завдання втрат її користувачам;

2) ідеологічну основу МСФЗ складає метод професійного судження, яке завжди є суб'єктивним, а тому вони є потенційно вразливими для зловживань з боку представників менеджменту компанії, які складають фінансову звітність;

3) між змістом положень МСФЗ та господарським законодавством країн, в яких вони використовуються, існує невідповідність правових норм, що ускладнює процес ведення обліку та ставить під сумнів можливість формування за таких умов достовірних показників фінансової звітності.

При цьому у якості компромісного, але, на наш погляд, деструктивного способу вирішення зазначених проблем пропонується введення до МСФЗ, що переглядатимуться, не лише принципів, а й правил обліку. Однак саме відсутність стандартизованого набору методик та детальних інструкцій щодо ведення пооб'єктного обліку забезпечує МСБО/МСФЗ достатню гнучкість для охоплення якомога більшої кількості національних облікових систем, що, власне, і є запорукою саме їх гармонізації, а не уніфікації.

Висновки. Таким чином, можна зробити висновок, що в цілому глобалізація істотно послабила роль та значення традиційних національних систем регулювання обліку шляхом запровадження, функціонування та широкої взаємодії відповідних міжнародних організацій. Проте створити потужні наднаціональні механізми регулювання в цій сфері на даний момент все ж таки не вдалося, оскільки в результаті економічної кризи загальмувалися саме процеси гармонізації облікових систем та поновилися дискусії щодо вибору бази формування загальносвітової моделі обліку. Залишається

сподіватись, що визнання об'єктивної необхідності використання загальноприйнятих підходів до ведення обліку та складання звітності прискорить процес пошуку компромісу в цьому питанні, перш за все, в інтересах відновлення стабільного функціонування фондових ринків та забезпечення фінансування ними реального сектору світової економіки для подолання в ній кризових явищ останніх років.

Підсумовуючи вищевикладене, зазначимо, що починаючи з 80-х років ХХ ст. сформувався чітко виражений детермінуючий вплив глобалізаційних тенденцій розвитку світової економіки та фондового ринку на процеси стандартизації і гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності, що дозволить і в майбутньому робити обґрунтовані припущення відносно подальших перспектив формування загальносвітової облікової моделі.

Список використаних джерел

1. Нищенко Л.П. Гармонізація бухгалтерського обліку та фінансової звітності України з міжнародними стандартами [Текст] : автореф. дис. канд. екон. наук. 08.00.09 / Л.П. Нищенко; КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – 20 с.
2. Мэтьюс М.Р., Перера М.Х.Б. Теория бухгалтерского учета [Текст]: [учебник] / М.Р. Мэтьюс, М.Х.Б. Перера – М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999. – 663 с.
3. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку [Текст]: [монографія] / О.М. Петрук – Житомир: ЖДТУ, 2005. – 420 с.
4. Levitt T. The globalization of markets [Електронний ресурс] / T. Levitt // Harvard Business Review – 1983. – May-June. – Режим доступу: <http://www.lapres.net/levitt.pdf>. – Назва з екрана.
5. Flesher, Dale L. Gerhard G. Mueller: Father of International Accounting Education: [текст] / Flesher, Dale L. – Bingley (UK): Emerald Group Publishing Limited. – 2010. – 221 p.
6. About the IFRS Foundation and the IASB. [Електронний ресурс] // IFRS: [сайт]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org/The-organisation/Pages/IFRS-Foundation-and-the-IASB.aspx>. – Назва з екрана.
7. Европейский форум бухгалтеров [Електронний ресурс] // Налог и бизнес. – 2003. – №29. – http://www.businesspress.ru/newspaper/article_mld_36_ald_270928.html. – Назва з екрана.

Надійшла до редакції 25.08.13

А. Мысака, канд. экон. наук, доц.
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

ГЛОБАЛИЗАЦИЯ МИРОВОЙ ЭКОНОМИКИ В АКТИВИЗАЦИИ ПРОЦЕССОВ ГАРМОНИЗАЦИИ И СТАНДАРТИЗАЦИИ УЧЕТНЫХ СИСТЕМ

В статье исследуются взаимосвязи между развитием процессов глобализации в мировой экономике и стандартизацией и гармонизацией существующих систем бухгалтерского учета.

Ключевые слова: глобализация; стандартизация и гармонизация; системы бухгалтерского учета; финансовый рынок.

G. Mysaka, PhD in Economics, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE WORLD ECONOMY GLOBALIZATION IN THE REVITALIZATION PROCESS OF HARMONIZATION AND STANDARDIZATION OF ACCOUNTING SYSTEMS

The article examines the interconnection between the development of the world economy globalization and the standardization and harmonization of accounting systems.

Keywords: globalization; standardization and harmonization; accounting systems; financial market.

УДК 334.024
JEL D83, F61, P33

О. Кузьома, канд. экон. наук, доц.
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИВАТНОГО СЕКТОРА В УКРАЇНІ

Обґрунтовано, що широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій може сприяти збільшенню кількості малих підприємств та приватних підприємницьких структур, а також укріпленню їхніх конкурентних позицій як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ); конкурентоспроможність; приватний сектор; інформаційна інфраструктура; експорт / імпорт ІКТ-товарів і послуг.

Вступ. Сьогодні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) надійно ввійшли у всі сфери економічного життя суспільства. У міжнародному масштабі впрова-

дження ІКТ значно прискорило поширення процесів глобалізації економічних відносин. Світова мережа електронних комунікацій поєднує різноманітних економіч-

© Кузьома О., 2013

них суб'єктів як на національному, так і міждержавному рівні, сприяючи їх тіснішому зв'язку і взаємодії, зменшуючи відстань між ними та підвищуючи результативність економічних відносин.

Постановка проблеми. Разом з тим у ринковій економіці приватному сектору відводиться визначальна роль у забезпеченні сталого економічного розвитку кожної держави, створенні робочих місць, поповненні доходної частини державного бюджету і підвищенні добробуту населення. Динамічно функціонуючий та соціально відповідальний приватний сектор сприяє збільшенню іноземних інвестицій та розвитку торгових відносин з іншими державами, заохочує зростання зайнятості й впровадження інновацій, а також є ініціатором структурних перетворень. У цьому зв'язку в багатьох країнах панує розуміння того, що всебічне застосування інформаційно-комунікаційних технологій у приватному секторі сприятиме зростанню його конкурентоспроможності. Однак, крім розуміння, необхідно розробляти і втілювати комплекс заходів з державної підтримки розвитку ІКТ, отже, в цій галузі у нашої країни є значне поле діяльності.

Проблемам становлення інформаційного суспільства та інформаційної економіки як стадії розвитку сучасної цивілізації, функціонування якої будується на застосуванні ІКТ і творчих здібностей людини, присвячено чимало наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних вчених. Інформаційна економіка як багатоаспектне явище розглядається економістами та експертами з точки зору різних аспектів, зокрема, розвитку теорії та аналізу моделей інформаційного суспільства присвячують свої праці такі відомі вчені-економісти, як: Ю.М.Бажал, В.М.Гесць [1], С.О.Жабін, А.О.Маслов [2], Л.І.Федулова і А.А.Чухно [3]; про проблеми формування в Україні економіки знань пишуть такі науковці, як І.М.Вахович, Л.І.Ішук, С.О.Піріг [4], О.П.Кучеров, О.Б.Шевчук; готовність України до сприйняття і впровадження ІКТ розглядається в працях В.М.Фурашева, Д.В.Ланде, О.В.Фурашева; питанням застосування ІКТ в економіці та її окремих галузях присвячені роботи таких вчених як: Г.Я.Аніловська, О.О.Бакаєв, О.М.Волк, В.М.Гужва, Л.В.Дубчак, Л.І.Кайдан, В.К.Кошкін, М.С. Курков, Н.О.Шпак, М.С.Яценко. Проте, незважаючи на численні дослідження проблем становлення інформаційної економіки в різних країнах світу, і в Україні зокрема, прикладні аспекти цієї проблематики та вплив інформаційних технологій на розвиток окремих економічних секторів є недостатньо дослідженими.

Метою даної статті є розкриття значення ІКТ для розвитку приватного сектора в Україні і надання рекомендацій щодо державної підтримки широкого використання ІКТ для підвищення конкурентоспроможності приватних підприємств, у тому числі на міжнародних ринках. Нам би хотілося показати, які можливості та переваги створює використання інформаційних технологій приватними підприємствами для їхнього розвитку, і довести, що потужний приватний сектор може стати основою формування сильної і конкурентоспроможної економіки нашої держави.

Викладення основного матеріалу. На наш погляд, в інформаційній економіці для приватних підприємств, особливо стартапів, відкриваються значні перспективи. У сучасних умовах саме невеликим новоствореним підприємствам легше працювати за новими принципами, їм легше ризикувати, вони можуть бути більш гнучкими і можуть швидше пристосовуватися до мінливої ділової ситуації, ніж підрозділи могутніх ТНК. Однак, щоб саме так діяти та реагувати потрібно володіти широким і своєчасним доступом до інформації, що можуть забезпечити сучасні ІКТ.

В умовах загострення конкуренції як на міжнародному, так і національному рівні, підприємства змушені постійно шукати способи зробити систему виробництва та управління ним більш ефективною. Використання ІКТ може суттєво допомогти фірмам у цьому завдяки розширенню доступу до інформації, знань, фінансових послуг та інших ресурсів. Крім того, ІКТ можуть сприяти підвищенню прозорості бізнес-середовища, що робитиме умови конкуренції більш досконалими. І в цих процесах роль держави стає винятково важливою.

Ефективне використання ІКТ за сучасних умов неможливо без якісної інфраструктури. Уряд має забезпечити таку інфраструктуру ІКТ, яка б відповідала потребам різних видів підприємств, починаючи від дрібних і середніх підприємств, закінчуючи великими фірмами і ТНК. Використання можливостей мобільного зв'язку та Інтернету особливо важливо для малих підприємств з країн, що розвиваються [3]. За сучасних умов швидкими темпами розвивається нова технологія – широкосмуговий доступ (ШСД) до Інтернет. Останній збільшує можливості підприємств з використання сучасних технологій електронного підприємництва та реалізації товарів і послуг за допомогою електронної комерції, що підвищує віддачу від застосування ІКТ, створюючи додаткові напрями розвитку бізнесу і сприяючи економічному зростанню держави. Завдяки електронному підприємництву бізнесмени-початківці мають можливості відкрити свою справу, здійснивши незначні капіталовкладення.

Доступ дрібних підприємств приватного сектора країн, що розвиваються, а також й України, до широкосмугового (високошвидкісного) Інтернету все ще є недостатнім. Так, за даними міжнародної консалтингової агенції iKS-Consulting, в Україні на кінець 2012р. загальна кількість користувачів широкосмугового доступу (приватних і корпоративних) склала 6,98млн. [4], з них майже 90% – домашні користувачі. З одного боку, динаміка кількості зазначених користувачів є позитивною, зокрема з початку 2010р. число домашніх абонентів ШСД збільшилося в нашій країні з 2,9млн. до 5,4млн. на кінець першого кв. 2013р., тобто на 86% за останні 3 роки [4, 5]. Однак, з іншого боку, кількість корпоративних абонентів ШСД у загальній кількості користувачів складає всього 12,5% і за останні роки збільшилася незначно, що може свідчити про відсутність стимулів у приватного сектора до широкого застосування ІКТ.

У 2012р. Державна служба статистики України провела обстеження 49 тис. вітчизняних підприємств (приблизно 8% загальної кількості активних підприємств України) щодо використання ними ІКТ [6]. За даними цього дослідження, 86,7% опитаних підприємств мали доступ до Інтернет. Кожне четверте підприємство мало функціонуючу домашню сторінку у внутрішній комп'ютерній мережі (Інтранет) та бездротовий доступ до своєї внутрішньої комп'ютерної мережі [6]. Із загальної кількості обстежених підприємств, підключених до Інтернет, кожне друге підприємство отримувало доступ до всесвітньої мережі допомогою мобільного зв'язку. Однак широкосмуговий доступ до Інтернет використовували для роботи лише 37,8% опитаних підприємств [6]. Це також є свідченням недостатнього проникнення сучасних ІКТ в діяльність вітчизняних підприємницьких структур і наявності потенціалу розвитку. Крім того, треба враховувати, що це дані вибіркового дослідження і процент опитаних підприємств є доволі низьким, тобто в масштабах всієї нашої країни зазначені показники є не такими оптимістичними.

Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) подає дані лише щодо фіксованого ШСД, що пояснює менші значення цього показника порівняно з даними iKS-Consulting.

Таблиця 1. Показники інформаційної інфраструктури в Україні, 2007-2012 рр.

Показники	Роки*					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Кількість абонентів фіксованого ШСД до Інтернет, тис. осіб	800	1600	1906,7	3661,2	4178,0	5063,4
Кількість абонентів фіксованого ШСД до Інтернет, ос. на 100 жителів	1,72	3,48	4,17	8,00	9,16	11,12
Кількість користувачів Інтернету, тис. ос.	3031,5	4852,1	7131,5	10453,1	14287,0	15351,4
Кількість користувачів Інтернету, ос. на 100 жителів	6,6	11,0	17,9	23,3	31,3	33,7
Кількість абонентів мобільного стільникового зв'язку, ос. на 100 жителів	119	120	120	118	122	130

*Примітка: – дані на 31.12 відповідного року.

*Джерело: складено і розраховано за даними МБРР та Державної служби статистики України

За даними табл. 1, кількість користувачів фіксованого ШСД протягом останніх років в Україні невинно зростала – у 6,3 рази протягом 2007-2012 рр., особливо у 2008 р. та у 2010 р. За показником кількості абонентів фіксованого ШСД на 100 жителів, Україна значно відстає як від більшості розвинених країн, де цей показник варіюється від 22 до 42, так і від Білорусії й РФ, де цей показник у 2012 р. склав відповідно 27 та 14. Чисельність користувачів мережі Інтернет в нашій країні у досліджуваному періоді також зростала швидкими темпами: збільшилася у 5 разів – з 3 млн. у 2007 р. до 15 млн. у 2012 р. Проте за цим показником Україна так само суттєво поступається розвиненим країнам і країнам з перехідною економікою. На початок 2013 р. кількість підключень до Всесвітньої мережі в Україні складала 34 на 100 жителів, а в Ісландії та Норвегії відповідно 96 та 95; у більшості розвинених країн – від 75 до 90; у Казахстані, Румунії, Бразилії та РФ – від 50 до 53 [7]. Показник доступності стільникового зв'язку в Україні є високим – на 100 жителів припадає 130 мобільних телефонів [8]. Варто наголосити, що зазначений показник є значним в основному у країнах, що розвиваються: у 2012р. у Кувейті – 191, Панамі – 187, Саудівській Аравії – 185, РФ – 184, Казахстані – 175; разом з тим у розвинених країнах цей показник варіюється від 173 у Фінляндії до 98 у США, Франції і 76 у Канаді [7]. Широке використання послуг мобільного зв'язку, особливо з можливостями доступу до Інтернет, може бути позитивним фактором розвитку малих підприємств та індивідуальних підприємців, оскільки мобільний зв'язок забезпечує швидкий доступ до різноманітної інформації і дає можливість оперативно реагувати на зміни ринкового середовища. Мобільний зв'язок також сприяє налагодженню більш тісних зв'язків з постачальниками і споживачами, підвищує ефективність ділового спілкування з ними, знижує потреби у частих відрядженнях, що, у свою чергу, зменшує управлінські витрати. Крім того, завдяки розширенню спектру мобільних додатків (від текстових повідомлень до фінансових операцій) для малого бізнесу збільшуються можливості надання різноманітних супутніх послуг.

Використання ІКТ дозволяє підприємствам підвищувати результативність своєї діяльності за рахунок ефективнішого управління наявними ресурсами, отримання швидкого доступу до інформації, необхідної для прийняття оперативних рішень, зниження операційних і трансакційних витрат та тісніших зв'язків з потенційними споживачами. Широке застосування ІКТ дозволяє також фірмам отримувати інформацію про нові можливості, скорочувати витрати на пошук цієї інформації, поліпшувати якість взаємодії з клієнтами. У цьому відношенні уряд також може допомогти приватному сектору шляхом виділення коштів для забезпечення ширшого доступу до цих технологій.

Крім того, виробництво товарів і послуг із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій відкриває для самих підприємств додаткові можливості розвитку і

генерування інновацій, що в масштабах держави означатиме також створення нових робочих місць, додаткові податкові надходження і підвищення темпів економічного зростання країни. Допомога держави приватному сектору за цим напрямом може реалізуватися у забезпеченні доступності знань через навчання роботі з ІКТ, "виращуванні" підприємств ІТ-сектора у технопарках та заохоченні їх діяльності шляхом державних закупівель продукції, що випускається цими підприємствами. Держава має стимулювати запровадження програм професійного навчання роботі з ІКТ. Остання може реалізуватися як у вигляді консультування з приводу використання мобільного телефону в якості інструменту ведення бізнесу, так і у вигляді підготовки спеціалістів, здатних використовувати нові технології і програми для підвищення якості оперативного управління, підвищення ефективності взаємовідносин з клієнтами та планування ресурсів [3].

Запровадження систем мобільних грошей є однією з найбільш перспективних можливостей залучення ІКТ для розвитку приватного сектору. Використання цих систем, особливо малими підприємствами, дозволило б їм економити на фінансових послугах під час переказування чи отримання невеликих грошових сум або оформлення мікрокредитів. Ефект від такого впровадження буде тим сильнішим, чим більше підприємств будуть використовувати ці системи, а останні, у свою чергу, будуть більш пристосовані до потреб малих підприємств. Однак уряд також має приділяти достатню увагу законодавчій підтримці та питанням безпеки при функціонуванні систем мобільних грошей. У нашій державі також доведеться серйозно працювати над зміцненням довіри до використання нових технологій і програм.

Також держава може допомогти розвитку приватного сектору через широке застосування ІКТ у взаємовідносинах з бізнесовими структурами. Використання ІКТ різноманітними державними органами сприятиме скороченню часу і вартості реєстрації бізнесу та отримання ліцензій, що особливо актуально для малих підприємств та приватних підприємців. Для нашої держави спрощення процедури реєстрації компанії означатиме підвищення ступеню прозорості бізнес-середовища, сприятиме зменшенню тіньового сектору економіки, зростанню податкових надходжень до бюджету і збільшенню легальної зайнятості. Крім того, перелік послуг електронного уряду для підприємств може включати декларування доходів і сплату податків за допомогою мережі Інтернет, оплату комунальних та інших послуг, автоматизовану систему митних платежів, функціонування банку пропозицій для потенційних працівників. Варто зазначити, що серед колишніх держав СРСР на сьогоднішній день електронний уряд функціонує лише в РФ, Казахстані та Білорусії. У нашій країні ведуться лише роботи по його створенню, які планується завершити в 2014 р.

Реальні кроки з державної підтримки використання ІКТ малими підприємствами приватного сектору в Україні суттєво гальмуються відсутністю в уряді повної і сучасної інформації щодо доступу та ступеню викорис-

тання цими підприємствами ІКТ. У нашій державі офіційними статистичними органами лише у 2012 р. вперше було проведено обстеження підприємств щодо їхнього застосування ІКТ, що, у свою чергу, має стати основою для розробки стратегічних орієнтирів і проведення виваженої державної політики в цій галузі.

У цьому зв'язку, окрім фінансової підтримки розвитку інформаційної інфраструктури і навчання ІТ-спеціалістів, наша держава могла б, за прикладом інших країн, надавати приватному сектору й інформаційну підтримку у вигляді проведення семінарів на тему: "Успіх малого та середнього бізнесу на основі використання ІКТ", метою яких має бути пропагування застосування ІКТ та електронної комерції приватними підприємствами для підвищення ефективності їхньої діяльності та розширення ринків збуту [3].

Важливо наголосити, що розвиток приватного сектора і розвиток інформаційної інфраструктури можуть справляти взаємний позитивний вплив один на одного. З одного боку, застосування ІКТ може сприяти підвищенню ефективності та збільшенню кількості підприємницьких структур, а з іншого боку – активне використання приватним сектором інфраструктури ІКТ сприятиме її розширенню, підвищенню ступеня доступності та здешевленню інформаційних послуг. Однак ефективна взаємодія між приватним та ІТ-сектором за сучасних умов не можлива без удосконалення самого ІТ-сектора.

Нажаль, ІТ-сектор в Україні не належить до розвинених галузей національної економіки. Як за обсягами внутрішнього виробництва, так і за обсягами експорту України значно поступається країнам-лідерам у цій сфері – Китаю, США, Республіці Корея, Японії та Німеччині. І зважаючи на суттєве відставання України від країн-лідерів, це окреслює розуміння, що у найближчій перспективі подолати цей розрив нашій державі буде важко.

В Україні частка ІКТ-товарів у загальному обсязі вітчизняного експорту протягом останніх років складає лише 1,1% [7], що є абсолютно недостатнім, щоб наблизитися до провідних країн. Питома вага ІКТ-послуг у загальному обсязі експорту послуг України в 2012 р. склала 8,5% [9], проте цей показник так само є незадовільним, щоб зайняти Україні провідні позиції на світовому ринку ІКТ-послуг. Зазначимо, що Україна має достатній потенціал в галузі надання ІКТ-послуг. У цьому зв'язку варто наголосити, що вітчизняні постачальники ІКТ-послуг традиційно більше орієнтуються на зовнішніх споживачів, ніж на внутрішній ринок. Експерти наголошують на незбалансованості структури споживання на ринку ІКТ-послуг: в нашій країні більше половини зазначених послуг замовляються фінансовими установами та підприємствами з надання послуг зв'язку, у той час як у країнах Східної Європи цей показник не перевищує 40%, а в РФ – 34% [10]. Все це свідчить про відсутність належної уваги до інформаційних технологій з боку промислових приватних компаній і низький ступінь їх використання, що, в свою чергу, відкриває можливості для вітчизняних компаній-постачальників ІКТ-послуг в напрямі розширення внутрішнього попиту на ці послуги і подальшої реалізації наявного потенціалу в цій сфері.

Аналізуючи міжнародний досвід, варто зазначити, що у багатьох країнах панує розуміння важливого значення ІКТ для розвитку приватного сектора, однак не в усіх країнах розроблені і реалізуються дієві заходи з їхнього впровадження. Значні успіхи в реалізації послідовної політики в галузі ІКТ демонструє регіон Південно-Східної Азії. Наприклад, такі країни, як Австралія, Індія, Китай, Малайзія, Нова Зеландія, Республіка Корея, Сінгапур та Японія приділяють значну увагу впровадженню нових технологій (бездротового та мобільно-

го широкосмугового доступу до Інтернет, "хмарові" технології) для розвитку електронного бізнесу та електронної торгівлі. На державному рівні вирішуються проблеми розвитку інформаційної інфраструктури та пристосування законодавства. Зокрема, в Республіці Корея реалізується стратегія розширення інфраструктури ІКТ у сільській місцевості для підвищення конкурентоспроможності сільського господарства та подолання "цифрової нерівності". Крім того, спеціально створене Міністерство економіки знань контролює виконання плану підвищення ефективності сфери послуг шляхом використання ІКТ, який містить такі положення: сприяння виробництву нових видів послуг з високою доданою вартістю; заохочення використання знань та інновацій; розширення доступності послуг та підвищення їх якості; сприяння розвитку співробітництва та зв'язків між підприємствами. У Китаї створена спеціальна комісія з питань інформатизації, метою діяльності якої є сприяння застосуванню ІКТ на підприємствах. На офіційному сайті цієї комісії публікується корисна для підприємств інформація щодо змін законодавства та основні новини в галузі ІКТ. Крім того, комісія постійно оновлює інформацію щодо провідної десятки підприємств, що демонструють найуспішніші приклади застосування ІКТ, а також докладний список рішень із застосування ІКТ, рекомендованих підприємствам [3]. Україні варто взяти такий досвід до уваги і створити державний орган з питань становлення і розвитку в нашій країні інформаційної економіки для сприяння широкому використанню ІКТ у приватному та державному секторах економіки.

Висновки. Таким чином, в результаті проведеного дослідження ми можемо виділити:

1) можливості, які створюються для підприємств на основі використання ІКТ, а саме: скорочення часу і вартості реєстрації бізнесу завдяки функціонуванню "електронного уряду"; збільшення масштабів ринку збуту завдяки використанню каналів електронної комерції; відкриття нових видів і напрямів діяльності не тільки на внутрішньому, а й на зовнішніх ринках; підвищення ефективності системи виробництва та управління ним за рахунок зниження операційних, управлінських і трансакційних витрат; здешевлення фінансових і кредитних операцій на основі використання систем мобільних платежів; збільшення виробництва та реалізації товарів і послуг в самому секторі ІКТ за рахунок стимулювання внутрішнього попиту і реалізації експортного потенціалу;

2) переваги, які створює для бізнесу широке впровадження ІКТ: більша гнучкість і маневреність, можливості своєчасно реагувати і краще пристосовуватися до ділового середовища, що швидко змінюється;

3) переваги для держави, в якій розвивається конкурентоспроможний приватний сектор: зростання зайнятості і податкових надходжень; скорочення виплат безробітним; генерування інновацій на основі зростання попиту на товари і послуги сектора ІКТ; зростання продуктивності праці на підприємствах, які активно використовують ІКТ; поліпшення інвестиційного клімату країни на основі зміцнення інфраструктури ІКТ; розвиток торговельних та інвестиційних відносин з іншими країнами; скорочення тіньового сектора та рівня корупції завдяки спрощенню процедур започаткування та ведення підприємницької діяльності, а також використанню можливостей "електронного уряду".

Разом з тим, поряд із зазначеними перевагами, суттєво гальмують масштабне використання ІКТ суб'єктами приватного бізнесу в Україні такі проблеми: недостатньо широкий доступ населення і підприємств до мережі Інтернет (особливо широкополосного), неналежний рівень розвитку інформаційної інфраструктури,

відсутність законодавчої основи для розвитку електронної комерції, дорожняча мобільних додатків, підготовчі роботи по створенню (а не функціонуванню) "електронного уряду" в нашій країні, істотне відставання наших експортерів товарів і послуг сектора ІКТ від лідерів світового ринку за обсягами продажів і частці ринку, відсутність реально функціонуючих технопарків та системи державних закупівель продукції і послуг вітчизняного ІТ-сектора. Можливості подолання даних проблем, а також формування дієвої політики держави щодо стимулювання розвитку і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій можуть відкривати перспективи подальших досліджень у цій області.

Список використаних джерел

1. Гець В.М. Економіка знань та її перспективи для України: Наук. доп. / В.М. Гець, В.П. Александрова, Ю.М. Бажал, М.С. Данько, В.В. Дем'яненко; Ін-т екон. прогнозування НАН України. – К., 2005. – 168 с.
2. Маслов А. О. Теорія інформаційної економіки в контексті постнекласичної науки / А.О. Маслов // Економічна теорія. – 2012. – № 4. – С. 29-37.
3. Інституціонально-інформаційна економіка: Підручник / [А.А. Чухно, П.М. Леоненко, П.І. Юхименко] / За ред. А.А. Чухна. – К.: Знання, 2010. – 687 с.

Е. Кузёма, канд. екон. наук, доц.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

4. Вахович І.М. Методичні підходи до формування стратегії розвитку інформаційної економіки регіонів України / І.М. Вахович, С.О. Пиріг, Л.І. Іщук // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – № 4. – С. 208-216.

5. Information Economy Report 2011. ICTs as an Enabler for Private Sector Development / UNCTAD. [On-line]. – Asset at : http://www.unctad.org/en/docs/ier2011_en.pdf

6. В Украине стремительно растет количество Интернет-пользователей. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unian.net/news/569864-v-ukraine-stremitelno-rastet-kolichestvo-internet-polzovateley.html/>

7. ШСД в Украине продолжает расти / Новини від 16.12.2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.iks-consulting.ru/news/4071555.html/>

8. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах України у 2012 році. Експрес-випуск / Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

9. Infrastructure / Data of the World Bank. [On-line]. – Asset at : <http://data.worldbank.org/topic/infrastructure/>

10. Абоненти зв'язку в 2012 році. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

11. Структура зовнішньої торгівлі послугами за 2012р. / Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. IDC: в 2010г. украинский рынок ИТ-услуг вырос всего на 2,4%. / 4 серпня 2011р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.idcukraine.com/about/press/ng/pressRelease-101-UA-ru_RU.jsp/

Надійшла до редколегії 01.10.13

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЧАСТНОГО СЕКТОРА В УКРАИНЕ

Определено, что международная сеть электронных коммуникаций помогает различным экономическим субъектам быстрее находить партнеров, оперативнее реагировать на изменяющиеся условия, уменьшает расстояния и транзакционные издержки между партнерами, повышает экономическую выгоду их взаимоотношений. Обосновано, что широкое внедрение информационно-коммуникационных технологий в Украине может способствовать увеличению количества малых предприятий и частных предпринимательских структур, а также укреплению их конкурентных позиций как на внутреннем, так и на внешних рынках. Доказано, что использование ИКТ может способствовать повышению эффективности системы производства и управления компаний благодаря расширению их доступа к информации, знаниям, финансовым услугам и другим ресурсам. Благодаря использованию ИКТ для малых частных предприятий создаются новые возможности развития существующих и открытия новых видов и направлений деятельности, что, в свою очередь, будет способствовать созданию дополнительных рабочих мест, увеличению налоговых поступлений и повышению благосостояния населения. Динамическое функционирование частного сектора может способствовать привлечению иностранных инвесторов, расширению торговых отношений с другими странами, что также может способствовать облегчению и удешевлению внедрения инноваций. Обосновано, что распространение информационных технологий, особенно в Украине, нуждается в государственной поддержке, в первую очередь, по развитию информационной инфраструктуры и адаптации законодательства к условиям информационной экономики.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии (ИКТ); конкурентоспособность; частный сектор; информационная инфраструктура; экспорт/импорт ИКТ-товаров и услуг.

O. Kuzioma, PhD in Economics, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES AS INCREASE FACTOR OF PRIVATE SECTOR COMPETITIVENESS IN UKRAINE

The article shows that the international network of electronic communication helps the various economic agents to find new partners, to respond more quickly to the changing conditions, facilitate greater interaction of economic partners and establishment of the trusting and long-term relationships, reduce the transaction costs and the distance between the partners, while simultaneously increasing the economic benefits of their relationship. It justifies the fact that the widespread implementation of information and communication technologies in Ukraine might contribute to increasing the number of small businesses and private business organizations, as well as strengthening their competitive positions in the domestic and foreign markets. This article proves that the use of ICTs can enhance the effectiveness of the production and companies' management system by increasing their access to the information, knowledge, financial services and other resources. As explained in this work, thanks to the use of ICTs, new opportunities are created for the small private enterprises to develop the existing and discover new types and directions of activity, which will contribute to the improvement of the well-being of the population. It also rationalizes that the expansion of the ICTs' usage by the government and other public bodies may support the increase of the business environment transparency and simplification of the procedures for starting and running a business. It determines why the spread of information technology, especially in our country, requires governmental support, primarily on the development of information infrastructure and adaptation of the legislation to the conditions of the information economy.

Keywords: information and communication technologies (ICT); competitiveness; private sector; information infrastructure; ICT goods exports and imports; ICT service exports and imports.